

hitystä, että syvät rivit kohoavat kaikinpuolisesti, että pienet kansat pääsevät suurempien rinnalle ja että sortovalta maailmasta poistuu, harjoitettakoon sitä yksilöitten tahi kansojen keskuudessa. Kristuksen oppi oli alussa sekin vastustajien mielestä hulluutta, mutta se pääsi sitetkin voitolle; niin on tälle uudellekin aatesuunnalle käyvä, sillä se on ytimessään suuremmoinen, ja se on jo voittanut ihmeen suurta alaa ihmisten sydämissä. Siis ei yhdelläkään eloon pyrkivällä pienellä kansalla ole mitään syytä epätoivoon; sorto synnyttää vaan tyytymättömyyttä, vieläpä yksinomaan tyytymättömyyttä, ja tämmöinen tyytymättömyys on mahtava tuki ja ponsi kansojen elämäntaistelussa. Pääasia vaan kaikessa kiiwaassa ottelussa on, ettei lannistu ja ettei kadota luotamusta tulevaisuuteen. Sillä kerran vielä seisovat suuret ja pienet kansat vieretysten ihmiskunnan laajalla viljelysvainioilla.

Nuoruuslainen I (Helsinki) 1901.

SIIRTOLAISUUS

Tunnettu englantilainen taloustieteilijä Malthus on väittänyt, että ravintoaineet ennen pitkää eivät riitä ihmiskunnalle, jos väestön lisäys tapahtuu samassa määrässä kuin tähän asti. Sen kautta ei voi syntyä muuta kuin *kurjuutta* ja todellisuudessa on muka kurjuus maailmassa juuri tästä saanut alkunsa. Jos ihmiset avioliitossa siittävät kovin paljon lapsia, eivät varat riitä niiden kaikkien elättämiseen — paitsi varakkaissa perheissä, joita on suhteellisesti vähän —; jos taas ihmiset eivät solmi avioliittoja ja siittävät lapsia ulkopuolella avioliiton, syntyy kurjuutta varsinkin naisille. Ei siis ole muuta neuvoa kuin ehdottaa "*prudential restraint*" sekä avioliitossa että sen ulkopuolella sukuvietin tyydyttämisessä. Mutta koska useampien mielestä tämä

möinen vaatimus, ainakin nykyään on laskettava hurskaiden unelmien joukkoon, on n. k. uusi maltusianismi sitä mieltä, että sukupuolivietin tyydyttämistä ei ole es-tettävä, vaan ainoastaan keinotekoisella tavalla — ja semmoisia, viattomiakin keinoja löytyy kyllä — ovat seuraukset sukupuolten yhtymisestä vältettävät. Tämä olisi tehtävä koko ihmiskunnan onnen kartuttamiseksi, välttämättömän kurjuuden estämiseksi, koska sukupuolivietti on luonnollinen asia, vaikka ei sen takia kuitenkaan sovi saattaa viattomia lapsia kurjuuteen.

Mutta koko Malthuksen väite ei perustuksiltaan pi-dä paikkaansa. Vaikea on tosin välttää kurjuutta use-ammassa maissa, mutta kyllä sittenkin vielä tämän maa-pallon päällä löytyy ravintoaineita koko nykyiselle ih-miskunnalle ja pitkiä aikoja eteenpäinkin, sen on Fr. Engels muitten ohessa todistanut. Muissa maissa on peltomaata viljeltäväksi yltä kyllin, jos kurjuus uhkaa kotimaassa. Ja näin on siirtolaisuus ensi kädessä syn-tynyt. Poliittiset olosuhteet ovat myöskin jo ammoisis-ta ajoista saakka ajaneet suuria ihmislaumoja kauas isänmaastaan: foiniikialaiset ja viikingit lähtivät tästä syystä muille maille uusia koteja hakemaan. Mutta tä-mä syy on kuitenkin melkein aina sama kuin edellinen, sillä n. s. politiikka ei oikeastaan silloin tee muuta kuin syrjäyttää jonkun kansanluokan jäsenet taloudellisista syistä — vaikka nämä piilevät syvemmillä — ja niin tekee toinen kansakuntakin, kun se toista sortaa, tahi ainakin hallitseva kansanaines tuossa toisessa kansas-sa. Joskus voi myöskin siirtymiseen maasta toiseen olla syynä aivan yksityiset seikat: suuri runoilija Franzèn ainakin vakuuttaa, että hänen siirtymisensä Ruotsiin joh-tui "satunnaisista olosuhteista ja persoonallisista yhdys-siteistä", se ehkä tapahtui pääasiallisesti, kuten Fr. Cyg-naeus arvelee, hänen toisen ruotsalaisen vaimonsa, Cho-raeus'en lesken, Sofia Wester'in vaikutuksesta, jolla oli paljon omaisia Ruotsissa.

Onko siirtyminen toisesta maasta toiseen oikeutet-tua? Vastaus sisältyy jo melkein edelliseen esitykseen.

Ei kukaan ole velvollinen näkemään nälkää eikä ääretöntä kurjuutta. Jos ei hän voi omassa maassaan saada jotakuinkin toimeentuloansa, on hän oikeutettu muuttamaan toiseen, samoin jos häntä valtiollisesti vainotaan. Ei se edes useimmissa tapauksissa ole hänen oma syynsäkään, että hänen täytyy siirtyä toiseen maahan oman kansansa keskuudesta. Syy siihen on useimmiten toisilla. Äsken julkaisi kuuluisa Göttingen'in lääketieteen prof. Ebstein kirjoituksen, jossa hän näytti toteen, että kaikki varokeinot tautien ehkäisemiseksi varsinaisissa kaupungeissa ovat turhia, ellei tarkasti pidetä lukua siitä, että kaupunkien läheiset ympäristöt saavat paremman terveydenhoidon. Ja turhaa on ehkäistä maalaisväestön muuttoa kaupunkiin, ellei hankita parempia elämänehtoja tälle maalaisväestölle. Siirtolaisuus riippuu aivan samanlaisista edellytyksistä. Sitä ei voi mikään mahti maailmassa pysäyttää, niin kauan kun ei kotimaassa valtiollisia ja taloudellisia oloja niin muuteta, että eläminen siinä tuntuu kansalle todelliselta elämiseltä. Kaikki elämisen ehdot ovat kohotettavat ja parannettavat. Tulee luoda semmoiset olot, että ihmiset omassa synnyinmaassaan viihtyvät, etupäässä ettei heidän tarvitse nähdä viheliäisintä kurjuutta. Katkeralta muuten tuntuu siellä olo, kun esim. saapi nähdä, miten vaimo, lapset, siskot, vanhemmat nääntyvät puutteeseen eikä siihen voi mitään tehdä tahi jos näitä tahi kysymyksessä olevaa henkilöä muuten sietämättömästi sorretaan tai vainotaan.

Tältä kannalta on siirtolaisuutta ennen kaikkea arvosteltava. Mutta asialla on toinenkin puoli. Ihminen ei ole yksinäinen olento maan päällä, vaan hän on kasvanut *jonkun* yhteisön keskuudessa, jolta hän on saanut paljon vastaanottaa ja jolle hän myös on paljon velkaa. Ihminen on, kuten jo muinainen suuri filosofi Aristoteles väitti, yhteiskunnallinen olento. Hän ei saa ilman pakottavia syitä luopua yhteisöstä, jolle hän on velkaa. Jos äitini tarvitsee minua ja minä voin häntä auttaa, en minä saa häntä jättää oman onnensa nojaan. Voihan sekin yhteisö, jossa minä olen kasvanut minua tar-

vita sen tähden, että se on ahdinkotilassa; silloin en saa, jos toimeentuloni ei ole vallan kurja, jättää sitä avuttani, vaan jäsenenä yhteisössä tulee minun voimieni mukaan sitä auttaa pysymättä paikallani. Sillä onhan sekin mahdollista, että jos minä uskollisesti jään paikalleni, olot vielä muuttuvat ja että minäkin puolestani kun lopputili tehdään, toisinaan olen voinut vaikuttaa tähän lopputulokseen.

Ei mikään sana Juhana Vilh. Snellmannilta ole niin syvälle painunut mieleeni kuin hänen väitteensä, etteivät milloinkaan olot ole niin ahtaita, ettei ihmisellä olisi sijaa hyödylliselle toiminnalle. Se, joka ei vaan elä omaa itseänsä varten, vaan etupäässä muitten ihmisten hyväksi, hänellä on aina tällainen sija, tällainen mahdollisuus, elleivät ulkonaiset olot ole käyneet varsin tukaliksi. Vasta silloin voi ja saa hän siirtyä.

Tähän tulee vielä yksi asia lisäksi. Monasti eivät nuo uudet olot tarjoakaan niitä etuja kuin on luultu niiden tarjoavan. Ennen kuin siirtyy, äytyy tarkoin punnita, mitä *varmaa* hyötyä voipi siirtymisestä saada. Ainoastaan epäviisas ihminen ja onnenonkija heittäytyy aivan uusiin ja tuntemattomiin oloihin, voimatta laskea mitään varmaa hyväksensä.

Ylipäänsä ovat siirtymisen syyt *in casu* punnittavat, s. o. jokainen tapaus erikseen arvosteltava yllä mainittujen periaatteiden mukaan. Me emme ole oikeutettuja laskemaan mitään tuomiota toisen tai toisen siirtymisestä, ennen kuin tunnemme hänen vaikuttimensa perinpohjin. Ja perinpohjin me harvoin opimme niitä tuntemaan. Yleensä hyödyttää ihminen ihmiskuntaa kokonaisuutena — joka on yksityisen ihmisen korkein tarkoitusperä — sillä että hän omantuntonsa mukaan niin hyvin kuin voi täyttää velvollisuutensa niitä yhteisöjä kohtaan, joita hän on lähempänä, mutta joskus saavuttaa hän epäilemättä tämän päämäärän paremmin vieraassa maassa. Ja monasti, sangen monasti voi hän tässä vieraassa maassa hyödyttää entisiä läheisiä yhteisöjäänkin paremmin, kuin näiden keskuudessa. Jos näin asian laita on,

ei tällöinen siirtolainen ole siirtynyt pois itsekkäisistä syistä muille maille, vaan jalommista vaikuttimista, samoin kuin toiset kantavat edesvastauksen siitä, että hän on siirtynyt riittämättömän toimeentulon takia, jos hän muutoin olisi joutunut viheliäisyyteen ja kurjuuteen. Tässä tapauksessa ovat yhteiskunnalliset olot, taloudelliset tai valtiolliset (joka oikeastaan on sama asia) huonot, huonot sen takia, että muut kansankerrokset ovat anastaneet itsellensä liian paljon toisten kustannuksella. Ja tällöiset olot ovat ehdottomasti korjattavat. Silloin vasta supistuvat siirtymiset toisesta maasta toiseen melkein mitättömiksi.

Uuden ajan kynnyksellä 1904.

KANSAINVÄLINEN TYÖVÄENLIKE JA ISÄNMAALLISUUS

Semper officio fungetur utilitati consulens hominum et humanæ societati.
Cicero.

Voltaire, Ranskan suuri älyniekka, on joskus tapansa mukaan ivallisesti lausunut: "Isänmaanrakkaus on muitten isänmaan vihaamista." Mutta Roosevelt, Amerikan entinen presidentti, väitti v. 1896: "Muutamit reformaattorit voivat sanoa, että kaukaisessa tulevaisuudessa isänmaanrakkaus, kuten yksiavioisuus on oleva hyödytön, liian vanha avu; mutta mitä nykyaikaan tulee, on se ihminen, joka rakastaa muita maita yhtä paljon kuin omaansa, samassa määrässä vahingollinen yhteiskunnan jäsen kuin se, joka rakastaa muita naisia yhtä paljon kuin omaa vaimoansa. Isänmaanrakkaus on alkuperäinen avu samoin kuin perheen rakkaus, kuin kunto, uljuus. — — Hyödyllinen jäsen kansojen veljesliitossa on se kansakunta, joka on enimmäin kansallisuusaat-